

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS ของหน่วยงานศาล ในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 4

Factors that Affects Accounting Operation from Using GMIFS under the Administrative Office of the Court of Justice, Region 4

ทิพย์ประภา สีชาเหง้า^{1*}, รัชดา ภักดิ์ยิ่ง²

Thippapa Srichangao¹, Ratchada Phakdeeying²

¹นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

²อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อีเมล : thippapa.sri@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) 21 ธ.ค. 2562

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 17 เม.ย. 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 25 เม.ย. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS ของศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือพนักงานการเงินและบัญชีของศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 4 จำนวน 66 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยคือแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.959 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploration Factor Analysis; EFA) โดยหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Method)

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS และปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS ของศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อทำการหมุนแกน (Varimax Orthogonal Rotation) พิจารณาค่า loading ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ค่า Factor loading ตั้งแต่ 0.65 ขึ้นไป ใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาให้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS ของศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 4 ประกอบด้วย 1. ด้านการใช้งานระบบ GFMS 2. ด้านการจัดการระบบความเสี่ยงของการปฏิบัติงานในระบบ GFMS 3. ด้านความรู้ ความสามารถของบุคลากร 4. ด้านการสนับสนุนการปฏิบัติงาน 5. ด้านนโยบายในการปฏิบัติงาน 6. ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ของบุคลากร

คำสำคัญ : การปฏิบัติงานด้านบัญชี, ระบบ GFMS, สำนักศาลยุติธรรม

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the current situation of accounting operation with GFMS system and to study the factors that affect accounting operation with GFMS system of the court under the Administrative Office of the Court of Justice, Region 4. The sample group used in this research consisted of 66 financial and accounting members of staff. The instrument used to collect data was questionnaire with reliability at 0.959. The statistics used for data analysis comprised frequency, percentage, mean, standard deviation and Exploration Factor Analysis; (EFA) by rotating the components with orthogonal rotation using the Varimax method.

The research results revealed that: The current situation of accounting operation with GFMS system and the effect of factors on accounting operation with GFMS system of the court under the Administrative Office of the Court of Justice, Region 4, in overall, was rated at a high level. When rotating the components with orthogonal rotation using the Varimax method, it was found that the loading value with statistically significant level was at 0.05, the factor loading was at more than 0.65, and used to be criteria for being important components. The factors affecting accounting operation with GFMS system of the court under the Administrative Office of the Court of Justice, Region 4 consisted of 6 components as follows: 1. GFMS system operation, 2. The risk of GFMS system operation, 3. Personnel's knowledge and ability, 4. Support in operation, 5. Policy on operation and 6. Personnel's use of computer.

Keywords : Accounting Operation, GFMS System, the Administrative Office of the Court of Justice

บทนำ

การบริหารงานด้านการคลัง จากการศึกษาที่รัฐบาลมีนโยบายดำเนินการปรับปรุงการบริหารงานด้านการคลังของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น สามารถแปลงนโยบายและวิสัยทัศน์ของรัฐไปสู่การปฏิบัติจริง รวมถึงสามารถเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะเพื่อความโปร่งใสในการดำเนินงานจากแนวนโยบาย โดยเร่งปฏิรูประบบการบริหารและการปฏิบัติงานทางด้านการเงินการคลังให้มุ่งสู่ระบบริเริ่มให้มี “ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์” หรือ ระบบ GFMS (Government Fiscal Management Information System)

เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2546 คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเห็นชอบให้มีการออกแบบระบบการเงินการคลังแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยจัดสร้างเป็น National System เพื่อเป็นลิขสิทธิ์ของรัฐบาลซึ่งทุกส่วนราชการทั่วประเทศได้เริ่มนำระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) มาปฏิบัติงานแบบ Online Real

Time ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2547 โดยเริ่มเบิกจ่ายตรงในระบบ GFMS เพียงระบบเดียว ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2548 จากรายงานผลการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ประจำปีงบประมาณ 2560 ศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 4 ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานบัญชี GFMS มาตลอด ในเรื่องของงบการเงินที่ประมวลผลจากระบบ GFMS ไม่ตรงกับบัญชีเกณฑ์คงค้างที่จัดทำตามระบบบัญชีเกณฑ์คงค้างสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งจะต้องทำกระดาษทำการปรับปรุงบทดลองทุกปี โดยมีรายการตรวจสอบบัญชีของหน่วยงานสำนักการคลังสำนักงานศาลยุติธรรม และผลการตรวจสอบบทดลองในระบบ GFMS ประจำปีงบประมาณ 2560 ของศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 4 ซึ่งศาลบางแห่งไม่สามารถปฏิบัติได้ตามแนวทางที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนด เช่น การบันทึกบัญชีเงินประกันสัญญาที่มีระยะเวลาการจ่ายคืนคู่สัญญามากกว่า 1 ปี ผู้ปฏิบัติจะต้องบันทึกบัญชีเป็นเงินประกันสัญญาระยะยาว หากบันทึกบัญชีเป็นประกันสัญญา ต้องทำการปรับปรุงบัญชีทั้งในระบบเกณฑ์คงค้างและในระบบ GFMS ด้วยแบบ บข 01 เอกสารประเภท JV ซึ่งในการปฏิบัติงานด้านบัญชีระบบ GFMS เรื่องของการปฏิบัติงานบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบ GFMS ของศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 4 มีผู้รับผิดชอบ 2 งาน คือ งานการเงินและงานบัญชี ซึ่งทั้งสองงานมีส่วนทำให้ข้อมูลของงบการเงินมีความถูกต้องครบถ้วน ที่ผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนการบริหารงาน การจัดทำคำของบประมาณวางแผนในการจัดหารายได้ วางแผนการควบคุมและตรวจสอบรายจ่าย ติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

จากปัญหาการปฏิบัติงานด้านบัญชีปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS ที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ดังข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS ของหน่วยงานศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 4” เพื่อนำผลที่ได้รับจากการวิจัยเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS ของหน่วยงานศาลและพัฒนาการปฏิบัติงานบัญชีด้วยระบบ GFMS ของหน่วยงานศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 4 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานด้านบัญชีด้วยระบบ GFMS ของหน่วยงานศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 4
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS ของหน่วยงานศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 4

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยและขอบเขตการวิจัย โดยมีวิธีการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. พื้นที่การวิจัย ศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 4 จำนวน 31 ศาล
2. ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 4 รวมจำนวนทั้งสิ้น 31 ศาล แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ศาลจังหวัด จำนวน 19 ศาล และศาล

เยาวชน จำนวน 12 ศาสตราจารย์ทั้งสิ้น 81 คน คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie & Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 66 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, ตำแหน่งงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS ของศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 4 ด้านนโยบายในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถของบุคลากร ด้านการใช้ระบบ GFMS และด้านความเสี่ยงของการปฏิบัติงาน ในระบบ GFMS

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านเพื่อพิจารณาเนื้อหาความสอดคล้องและรูปแบบของแบบสอบถามที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทุกข้อคำถามมีค่า IOC ไม่ต่ำกว่า 0.60 ทุกคำถามและนำแบบสอบถามที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไป (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 ชุดมาทดสอบหาความเชื่อมั่นพบว่าค่าความความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .0.959 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงได้

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อสรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษาอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 92.42 เพศชาย ร้อยละ 7.58 มีอายุระหว่าง 36-40 ปี ร้อยละ 45.45 รองลงมา คืออายุต่ำกว่า 35 ปี 24.24 อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 22.73 และอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 7.58 ตามลำดับ ระดับการศึกษา พบว่า จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 62.12 รองลงมา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 6.06 และปริญญาโทหรือสูงกว่า ร้อยละ 31.82 ตามลำดับ ตำแหน่งงาน พบว่า ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีปฏิบัติงาน ร้อยละ 27.27 รองลงมาคือ นักวิชาการเงินและบัญชีปฏิบัติการ ร้อยละ 22.73 นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ ร้อยละ 16.67 เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน ร้อยละ 13.64 และ ตำแหน่งอื่นๆ ร้อยละ 6.06 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 45.45 รองลงมาคือ 5-10 ปี ร้อยละ 33.33 และ 11 ปีขึ้นไป ร้อยละ 21.21

ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS ของศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 4 ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านนโยบายของสำนักงานศาลยุติธรรม 2. ด้านความรู้ความสามารถ

ของบุคลากร 3. ด้านการใช้งานระบบ GFMS 4. ด้านการจัดการความเสี่ยงของการปฏิบัติงาน ในระบบ GFMS พบว่า ในภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านความเสี่ยงของการปฏิบัติงานในระบบ GFMS ($\bar{X} = 4.11$) โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากที่สุดดังนี้มีการจัดเตรียมและจำแนกเอกสารหลักฐานก่อนดำเนินการ ($\bar{X} = 4.29$) ข้อมูลที่บันทึกเข้าระบบฯ ตรงกับรายงานจากระบบ ($\bar{X} = 4.26$) มีความถูกต้องของข้อมูลหลังจากที่ส่งข้อมูลเข้าระบบฯ ($\bar{X} = 4.18$) มีการปฏิบัติตามขั้นตอนการควบคุมภายในที่กำหนด ($\bar{X} = 4.14$) มีการตรวจสอบความถูกต้องในการนำเข้าข้อมูลจนถึงการประมวลผลเพื่อลดความผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.11$) มีการควบคุมความปลอดภัยของรหัสผ่านที่เรียกดูข้อมูล ($\bar{X} = 4.06$) มีความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.03$) สามารถปฏิบัติงานตรวจสอบ เปรียบเทียบงบการเงินระหว่างบัญชีเกณฑ์คงค้าง (Manual) กับบัญชีในระบบ GFMS ($\bar{X} = 4.03$) และการปรับปรุง แก้ไข และยกเลิกการบันทึกข้อมูลในระบบ GFMS สามารถทำได้ง่าย ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ

รองลงมาคือ ด้านการใช้งานระบบ GFMS ($\bar{X} = 4.08$) โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากที่สุด ดังนี้ มีวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.29$) มีวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.26$) มีความสะดวก รวดเร็ว ในการเรียกดูรายงานจากระบบ ($\bar{X} = 4.15$) การนำเข้าข้อมูลผ่านระบบฯ มีความรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.09$) ระบบสามารถรองรับความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วน ($\bar{X} = 4.09$) การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเป็นไปได้ง่าย ($\bar{X} = 4.09$) การใช้ระบบสามารถทำให้ออกเอกสารและระยะเวลาในการเบิกจ่ายเงิน ($\bar{X} = 4.09$) ขั้นตอนในการนำส่งข้อมูลไม่ยุ่งยากหรือความซับซ้อน ($\bar{X} = 3.97$) มีการจัดทำเอกสารหรือคู่มือสำหรับใช้เป็นแนวทางในการใช้งานระบบ ฯ อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.88$) และระบบมีเมนูการใช้งานที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ

ด้านนโยบายในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.04$) โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากที่สุด ดังนี้ เปิดเผยนโยบายการบัญชีที่ชัดเจน เข้าใจง่ายต่อบุคลากร ($\bar{X} = 4.00$) มีนโยบายจัดโครงสร้างและแต่งตั้งบุคลากรให้ตรงกับสายงานที่ปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.09$) มีการกำหนดนโยบาย พัสต การเงินและการบัญชีไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.18$) ให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายการเงินและการบัญชีตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ($\bar{X} = 4.42$) มีนโยบายและจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนให้มีการอบรมการปฏิบัติงานระบบ GFMS ($\bar{X} = 3.71$) มีการจัดวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในระบบ GFMS ($\bar{X} = 4.14$) การสนับสนุนด้านบุคลากรเพื่อให้เพียงพอกับปริมาณงาน ($\bar{X} = 3.74$)

และด้านความรู้ ความสามารถของบุคลากร ($\bar{X} = 3.83$) โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา

เป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากที่สุด ดังนี้ บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 4.30$) บุคลากรมีความเข้าใจในระบบงาน GFMS ($\bar{X} = 3.88$) บุคลากรสามารถใช้คำสั่งงานในระบบ GFMS ได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.88$) บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในผังบัญชีระบบ GFMS ($\bar{X} = 3.83$) บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ ในการตรวจสอบงบการเงินที่ประมวลผลจากระบบ GFMS ($\bar{X} = 3.76$) บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการจำแนกเอกสารการเบิกจ่ายตามประเภทผังบัญชีระบบ GFMS ($\bar{X} = 3.86$) บุคลากรสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในขั้นตอนการปฏิบัติงานการเงินระบบ GFMS ได้ ($\bar{X} = 3.80$) บุคลากรมีประสบการณ์ทำงานในด้านระบบ GFMS ($\bar{X} = 3.76$) และบุคลากรได้รับการอบรม พัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านระบบ GFMS อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.41$) ตามลำดับ

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS ของหน่วยงานศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 4 โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อให้ทราบถึงตัวแปรที่สำคัญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่การวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยสถิติ Factor Analysis โดยวิธี Principal-Component Analysis และใช้วิธีหมุนแกนออร์โธโกนอลแบบวาริแมกซ์ (Varimax Orthogonal) เพื่อสกัดตัวแปรที่ไม่สำคัญออกไป โดยพิจารณาน้ำหนักของตัวแปรในองค์ประกอบ ถ้าตัวแปรใดมีน้ำหนักในองค์ประกอบต่ำกว่า .65 จะตัดตัวแปรนั้นออกไป ค่าสถิติ KMO and Bartlett's Test พิจารณาความเหมาะสมของข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม มีค่าเท่ากับ 2552.868 ($p < .000$) และเมื่อพิจารณาค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) ซึ่งใช้ในการประเมินความเหมาะสมของข้อมูล มีค่าเท่ากับ 0.716 จากตัวแปร 35 ตัว สามารถสกัดปัจจัยได้เป็น 7 กลุ่ม โดย 7 กลุ่มมีค่าความแปรปรวน ร้อยละ 79.277 ของค่าความแปรปรวนทั้งหมด หลังจากทำการหมุนแกนสามารถสกัดองค์ประกอบสำคัญได้ 7 องค์ประกอบ แต่เมื่อพิจารณาจากค่า Loading ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ต่อจำนวนกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาค่า Factor loading ตั้งแต่ .65 ขึ้นไป ได้จำนวน 6 องค์ประกอบ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS ของหน่วยงานศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 4 โดยสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของหน่วยงานศาล เรียงลำดับตามความสำคัญของแต่ละปัจจัยได้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยด้านการใช้งานระบบ GFMS เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านบัญชีด้วยระบบ GFMS มีประสิทธิภาพภาพขึ้นควรจัดระบบการดำเนินงานระบบ GFMS หน่วยงานศาลจะต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอและเหมาะสม ด้านระบบปฏิบัติการสามารถรองรับความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วน ในด้านการนำเข้าข้อมูลผ่านระบบฯ ต้องรวดเร็ว มีความสะดวก รวมทั้งมีความรวดเร็วในการเรียกดูรายงานจากระบบ มีขั้นตอนการนำส่งข้อมูลไม่ยุ่งยากหรือความซับซ้อน โดยองค์ประกอบของปัจจัยนี้มีค่าร้อยละความแปรปรวนเท่ากับ 43.883

องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยด้านการจัดการระบบความเสี่ยงของการปฏิบัติงานในระบบ GFMS

หน่วยงานศาลต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านความเสี่ยงในการปฏิบัติงานดังนี้ ศาลต้องมารวางแผนด้านความเสี่ยงและปฏิบัติตามขั้นตอนการควบคุมภายในที่กำหนดรวมทั้งมีการตรวจสอบความถูกต้องในการนำข้อมูลจนถึงการประมวลผลเพื่อลดความผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน โดยตรวจสอบข้อมูลที่บันทึกเข้าระบบฯ ให้ตรงกับรายงานจากระบบฯ อย่างต่อเนื่อง และรายงานต้องมีความถูกต้องหลังจากที่ส่งข้อมูลเข้าระบบฯ แล้วสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบ เปรียบเทียบ งบการเงินระหว่างบัญชีเกณฑ์คงค้าง (Manual) กับบัญชีในระบบ GFMS และมีการควบคุมความปลอดภัยของรหัสผ่านที่เรียกดูข้อมูลโดยองค์ประกอบของปัจจัยนี้มีร้อยละความแปรปรวนเท่ากับ 10.89

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถของบุคลากร ในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของหน่วยงานศาล ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ โดยผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาถึงคุณลักษณะที่สำคัญซึ่งประกอบด้วยบุคลากรมีความเข้าใจในระบบงาน GFMS มีความรู้ความเข้าใจ ในการตรวจสอบงบการเงินที่ประมวลผลจากระบบ GFMS มีความรู้ ความเข้าใจในผังบัญชีระบบ GFMS มีความรู้ความสามารถในการจำแนกเอกสารการเบิกจ่ายตามประเภทผังบัญชีระบบ GFMS รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการปฏิบัติงานการเงินระบบ GFMS ได้ และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานในด้านระบบ GFMS นอกจากนั้นบุคลากรควรได้รับส่งเสริมให้เข้าอบรม พัฒนาความรู้ความสามารถการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS อยู่เสมอโดยองค์ประกอบของปัจจัยนี้มีร้อยละความแปรปรวนเท่ากับ 7.67

องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยด้านการสนับสนุนการปฏิบัติงานจำนวน 2 ปัจจัย ซึ่งประกอบด้วยมีนโยบาย และจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนให้มีการอบรมการปฏิบัติงานระบบ GFMS และมีการจัดทำเอกสารหรือคู่มือสำหรับใช้เป็นแนวทางในการใช้งานระบบฯ อย่างชัดเจนโดยมีร้อยละความแปรปรวนเท่ากับ 4.92

องค์ประกอบที่ 5 ปัจจัยด้านนโยบายในการปฏิบัติงาน จำนวน 2 ปัจจัย ซึ่งประกอบด้วย มีการกำหนดนโยบาย พัสต การเงินและการบัญชีไว้อย่างชัดเจนและให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายการเงิน และการบัญชีตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน โดยมีร้อยละความแปรปรวนเท่ากับ 4.64

องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยด้านการใช้คอมพิวเตอร์ของบุคลากร จำนวน 1 ปัจจัย คือบุคลากรมีความรู้ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์โดยมีร้อยละความแปรปรวนเท่ากับ 4.06

อภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบ GFMS ของหน่วยงานศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 4 ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านการใช้งานระบบ GFMS ประกอบด้วย มีวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มีวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ มีความสะดวก รวดเร็ว ในการเรียกดูรายงานจากระบบการนำเข้าข้อมูลผ่านระบบฯ มีความรวดเร็ว ระบบสามารถรองรับความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วน การ

ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเป็นไปได้ง่าย การใช้ระบบสามารถทำให้ลดเอกสารและระยะเวลาในการเบิกจ่ายเงิน ขั้นตอนในการนำส่งข้อมูลไม่ยุ่งยากหรือความซับซ้อน มีการจัดทำเอกสารหรือคู่มือสำหรับใช้เป็นแนวทางในการใช้งานระบบฯ อย่างชัดเจน และระบบมีเมนูการใช้งานที่สามารถเข้าใจได้ง่ายตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิไลลักษณ์ จิวแสง (2555) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบ GFMIS คือปัญหาด้านระบบงาน GFMIS รองลงมาคือ ปัญหาด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี ซึ่งหากมีการจัดการที่ดีจะทำให้การใช้งานระบบมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ด้านการจัดการระบบความเสี่ยงของการปฏิบัติงานในระบบ GFMIS ประกอบด้วย การเตรียมและจำแนกเอกสารหลักฐานก่อนดำเนินการ ข้อมูลที่บันทึกเข้าระบบฯ ตรงกับรายงานจากระบบฯ มีการปฏิบัติตามขั้นตอนการควบคุมภายในที่กำหนด มีการตรวจสอบความถูกต้องในการนำเข้าข้อมูลจนถึงการประมวลผล เพื่อลดความผิดพลาดจากการปฏิบัติงานมีการควบคุมความปลอดภัยของรหัสผ่านที่เรียกดูข้อมูล มีความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานตรวจสอบเปรียบเทียบ งบการเงินระหว่างบัญชีเกณฑ์คงค้าง (Manual) กับบัญชีในระบบ GFMIS และปรับปรุง แก้ไข และยกเลิกการบันทึกข้อมูลในระบบ GFMIS สามารถทำได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับ นันทิยา อังกรพัฒนานุกุล, เกสินี หมั่นไธสง, และวิษณุ สมิตสุวรรณ (2557) พบว่าการบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานระบบ GFMIS ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ และด้านการสร้างแผนจัดการ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพของงบการเงินโดยรวม ดังนั้น ผู้บริหารสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้องค์กรเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกิจการที่ดี และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

3. ด้านความรู้ ความสามารถของบุคลากร ประกอบด้วยบุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ บุคลากรมีความเข้าใจในระบบงาน GFMIS บุคลากรสามารถใช้คำสั่งงานในระบบ GFMIS ได้เป็นอย่างดี บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในผังบัญชีระบบ GFMIS บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ ในการตรวจสอบงบการเงินที่ประมวลผลจากระบบ GFMIS บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการจำแนกเอกสารการเบิกจ่ายตามประเภทผังบัญชีระบบ GFMIS บุคลากรสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในขั้นตอนการปฏิบัติงานการเงินระบบ GFMIS ได้ บุคลากรมีประสบการณ์ทำงานในด้านระบบ GFMIS และบุคลากรได้รับการอบรม พัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านระบบ GFMIS อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับรัตนศิริ ยืนยง และสุขเกษม ลางกุลเสน (2560) พบว่า ความรอบรู้งานการคลังมีอิทธิพลเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมจะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดผลสำเร็จ และภิรมย์พร เขาคำ (2559) พบว่า ระยะเวลาการปฏิบัติงานในระบบ GFMIS และประสบการณ์การเข้ารับการอบรมระบบ GFMIS ของหัวหน้าส่วนราชการและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานระบบ GFMIS ที่ต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพของระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) ไม่แตกต่างกัน และควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการสนับสนุนการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยมีการจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งให้การสนับสนุนให้มีการอบรมการปฏิบัติงานระบบ GFMIS และมีการจัดทำเอกสารหรือคู่มือ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการใช้งานระบบฯ อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ Harikrishnan and Raveendran (2013) พบว่า ความปลอดภัยในงาน (Job's safety) และความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน (Creativity of the work) ในระดับที่สูงมีส่วนต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน รวมทั้งสอดคล้องกับสิริกร พรหมปิงกา (2560) พบว่า การสนับสนุนของผู้บริหารที่มีต่อระบบ GFMIS ประกอบด้วยผู้บริหารให้การสนับสนุนงบประมาณด้านวัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในระบบ GFMIS อย่างเพียงพอ ผู้บริหารให้การสนับสนุนด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพการเงินและบัญชี ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้บุคลากรได้รับความรู้ในระบบ GFMIS อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการนำระบบ GFMIS และผู้บริหารนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากระบบ GFMIS มาใช้ในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาในสถานศึกษา

5. ด้านนโยบายการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยการเปิดเผยนโยบายการบัญชีที่ชัดเจน เข้าใจง่ายต่อบุคลากร มีนโยบายจัดโครงสร้างและแต่งตั้งบุคลากรให้ตรงกับสายงานที่ปฏิบัติ มีการกำหนดนโยบาย พัสดุ การเงินและการบัญชีไว้อย่างชัดเจน ให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายการเงินและการบัญชีตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน มีนโยบายและจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนให้มีการอบรมการปฏิบัติงานระบบ GFMIS มีการจัดวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในระบบ GFMIS และการสนับสนุนด้านบุคลากรเพื่อให้เพียงพอกับปริมาณงาน ซึ่งสอดคล้องกับรัตนศิริ ยืนยง และสุขเกษม ลางกุลเสน (2560) พบว่า ด้านนโยบายขององค์กร มีอิทธิพลเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานโดยรวม การกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการปฏิบัติงานการคลังที่ชัดเจน จะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดผลสำเร็จ ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างทักษะและพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

6. ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ของบุคลากร ประกอบด้วย บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสอดคล้องกับ Fred D. Davis (1989) ที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแบบการยอมรับเทคโนโลยีซึ่งเป็นตัวแบบด้านทัศนคติที่มีต่อเทคโนโลยี (TAM) โดยเชื่อว่าการใช้เทคโนโลยีเป็นผลมาจากความตั้งใจของพฤติกรรมซึ่งความตั้งใจของพฤติกรรมนั้นเกิดมาจากทัศนคติที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีและ พชรินทร์ ศิริทรัพย์ (2558) พบว่า บุคลากรมีความรู้ ประสบการณ์ด้านระบบบัญชี มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานด้านระบบ GFMIS จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยนำเสนอการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานศาลสนับสนุนการปฏิบัติงานโดยสรรหาวัสดุและอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการใช้งาน มีการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนให้มีการอบรมการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และจัดทำเอกสารหรือคู่มือสำหรับใช้

เป็นแนวทางในการใช้งานระบบฯ อย่างชัดเจนและส่งเสริมให้ความรู้สร้างขวัญกำลังใจ สร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงานในระบบ GFMS แก่ผู้ปฏิบัติงานเพิ่มศักยภาพในการใช้ระบบและทำงานได้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. เสริมความรู้ความสามารถของบุคลากร กล่าวคือ บุคลากรบางท่านไม่ใช่ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีโดยตรง แต่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานบัญชี จึงทำให้ขาดความรู้ด้านบัญชีในระบบ GFMS จึงควรสรรหาบุคลากรและมอบหมายงานให้ตรงกับหน้าที่ ความรู้และความสามารถของบุคลากร หรือจัดอบรมการใช้งานระบบก่อนการใช้งาน เช่น บุคลากรขาดความรู้และประสบการณ์ด้านบัญชี มีความเข้าใจคลาดเคลื่อน ในการทักบัญชีแยกประเภท เช่น การเบิกเงินส่งคืน – เงินงบประมาณ บันทึกรายการบัญชีแยกประเภทโดยใช้แบบ บข 01 เลือกรูปแบบเอกสาร BD การนำส่งเงินแบบผ่านรายการ ใช้แบบ นส 02-1 เลือกรูปแบบเอกสาร R6 และการบันทึกรายการบัญชีแยกประเภทใช้แบบ บข 01 เลือกรูปแบบเอกสาร BE รายการเอกสาร BE นี้จะจัดทำได้ในวันรุ่งขึ้น หลังจากที่มีการจัดทำ บข 01 รูปแบบเอกสาร BD และ นส 02-1 รูปแบบเอกสาร R6 ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าระหว่างการใช้งานระบบจึงควรมีการจัดอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้ระบบอย่างสม่ำเสมอ

3. ให้มีจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งเมื่อเกิดปัญหาเฉพาะหน้าในการใช้งาน นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ควรให้คำแนะนำและให้ความรู้แก่บุคลากรในศาลได้ให้บุคลากรมีความรู้และแก้ไขปัญหาเบื้องต้นในการใช้คอมพิวเตอร์

เอกสารอ้างอิง

- นันทิยา อังกรวัฒนากุล, เกสินี หมื่นไธสง, และวิชญ์ สมิตสุวรรณ. (2557). ผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงการปฏิบัติงานในระบบ GFMS ที่มีต่อคุณภาพงบการเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 6(4), 51-59.
- พัชรินทร์ ศิริทรัพย์. (2558). ผลกระทบการใช้ระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ GFMS ที่มีผลต่อการรายงานคุณภาพรายงานการเงินของหน่วยงานราชการ :กรณีศึกษาอำเภอพระนครศรีอยุธยา. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- ภิรมย์พร เขาดำ. (2559). ประสิทธิภาพของระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์(GFMS) ในเขตพื้นที่จังหวัดระนอง. *รายงานการประชุมวิชาการและนำเสนอผลการวิจัย ระดับชาติและนานาชาติ กลุ่มระดับ ด้านบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 7, 25 มีนาคม 2559 (1365-1376) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*
- รัตนศิริ ยืนยง และสุขเกษม ลางกุลเสน. (2560). ความรอบรู้งานการคลังที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของกองคลังสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 11(2), 147-158.

- วิไลลักษณ์ จีวเส้ง. (2555). ปัญหาและอุปสรรคการนำระบบบริหารการเงินและการคลังภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ GFMIS มาใช้ :กรณีศึกษา กรมประมง. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี)
- สิริกร พรหมปิงกา. (2560). การนำเข้าข้อมูลความรู้ความสามารถของบุคลากรขีดความสามารถของเทคโนโลยีและการสนับสนุนของผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิภาพของระบบ GFMIS. *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่*, 10 (1), 49-64.
- David, Fred D. Davis. (1989). *Management Information Systems Research Center*. Minnesota : University of Minnesota, 13(3), 319-340
- Harikrishnan and Raveendran. (2013). Quality of Work Life and Job Satisfaction among Management Academic Professionals in State Private Universities of Jaipur Rajasthan. *Journal of Management Value& Ethics*, 3(1), 18-28.